

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Запорізький національний технічний університет
Кафедра філософії

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для підготовки до семінарських занять з дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ»
для бакалаврів денної форми навчання за спеціальністю ь 016
Спеціальна освіта, 017 Фізична культура і спорт, 227 Фізична
терапія, ерготерапія (освітня програма) Корекційна освіта,
Фізичне виховання, Фізична реабілітація

2018

ЗМІСТ

1. Мета та завдання навчальної дисципліни «Філософія».....	4
2. Зміст дисципліни «Філософія» за темами.....	8
3. Плани до семінарських занять з дисципліни «Філософія».....	10
4. Рекомендована література і джерела.....	15
5. Основні категорії і поняття дисципліни «Філософія».....	17
6. Система оцінювання знань студентів з дисципліни «Філософія»...	21

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ»

Дисципліна «Філософія» входить до циклу дисциплін загальної підготовки, що забезпечують формування когнітивної, світоглядної, соціально-адаптивної, загальнокультурної компетенцій бакалаврів УФКС. Дисципліна сприятиме розвитку гнучкості мислення, устремлінню студентів до постійного професійного вдосконалення, особистісного зростання і самореалізації.

Предметом вивчення навчальної дисципліни вивчення навчальної дисципліни виступає філософія як феномен культури, світовий історико-філософський процес, система філософського знання, включаючи сучасні філософські концепції та основні філософські проблеми надання знань з філософії як світогляду людини, або сукупності поглядів на світ у цілому та ставлення людини до цього світу, в розумінні онтологічних, гносеологічних, аксіологічних і соціальних проблем буття

Метою викладання дисципліни «Філософії» є розвиток когнітивних компетенцій студентів, формування у них інтелектуальної мобільності шляхом опанування різних стилів мислення і розвитку здатності до успішної соціальної адаптації; що допомагає зорієнтуватися у складних, строкатих, розмаїтих проявах суспільного життя і виробити власну соціальну позицію.

Завданням дисциплін «Філософії» є: володіння навичками філософського мислення, формування системного цілісного погляду на суспільство, вміння аналізувати його проблеми, толерантно сприймати соціальні, філософські, релігійні погляди.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Філософії» студент повинен **знати**:

- основні філософські поняття та категорії, закономірності розвитку природи, суспільства, мислення;
- базові та професійні основи філософії, психології, етики, естетики, релігієзнавства ;
- термінологію філософії, структуру філософського знання, функцію філософії, методи філософського дослідження, філософські персоналії та специфіку філософських напрямів ;
- місце та роль філософії в суспільстві, житті, світоглядно-соціальні філософські проблеми;

- основні розділи та напрямки філософії, методи, прийоми філософського аналізу проблем.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Філософії» студент повинен **вміти**:

- використовувати понятійно-категоріальний апарат, основні закони гуманітарних та соціальних наук в професійній діяльності;
- аналізувати світоглядні, соціальні та особистісні філософські проблеми ;
- аналізувати громадянську позицію в суспільстві ;
- формувати свої погляди та переконання ;
- орієнтуватися в системі філософського знання як цілісної уяви щодо основи світоустрою та перспективи розвитку планетарного соціуму ;
- розуміти характерні особливості сучасного етапу розвитку філософії;
- застосувати філософські принципи, закони, форми та методи пізнання у професійній діяльності.

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Філософії» студент повинен **володіти**:

- культурою мислення, дослідницькими навичками;
- теоретичними засадами філософського трактування буття;
- знаннями з проблемами свідомості із найважливішими особливостями людини;
- навичками оцінки перспективи усвідомлення людиною проблематичності людського буття;
- стратегіями ефективного спілкування, як однієї із провідних форм виявлення людської особистості, навичками соціальної взаємодії;
- способами формування багатоаспектності філософського поняття істини;

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Філософська пропедевтика . Історія філософії
2. Теоретична та практична філософія. Історія філософії

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів й тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	ра зо м	у тому числі					ра зо м	у тому числі				
		лк	п р	л а б	ін д	с.р .		л к	п р	л а б	ін д	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	1 0	1 1	1 2	1 3
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Філософська пропедевтика. Історія філософії (с)												
Тема 1.1. Філософія як універсальний тип знань. (л) Антична філософія (с)	12	2	2			8		2	2			1 0
Тема 1.2. Еволюція філософських поглядів у контексті цивілізаційних процесів. (л) Філософія Стародавнього Сходу. (с)	10	2	2			6						1 0
Тема 1.3. Основні напрями та особливості сучасної західної філософії (л)	12	2	2			8						1 0

Філософія Середньовіччя (с)												
Тема 1.4. Філософський зміст проблеми буття (л) Філософія Відродження (с)	14	2				10						1 0
Разом за змістовим модулем 1	48	8	8			32					7	4 0
Модуль 2												
Змістовий модуль 2 Теоретична та практична філософія. Історія філософії (с)												
Тема 2.1. Свідомість : її походження та сутність (л) Філософія Нового часу (с)	14	2				10		2				1 0
Тема 2.2. Діалектика як вчення про загальний взаємозв'язок та розвиток (л) Німецька класична(с)	14	2				10						1 0
Тема 2.3. Гносеологія, логіка, методологія. (л) Сучасна філософія (с)	14	2				10						1 0

			2								
Разом за змістовим модулем 2	42	6	6			30				7	30
Усього годин	90	14	14			62	90	4	2	14	70

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ» ЗА ТЕМАМИ

Зміст дисципліни «Філософія» розкриває глибинну, динамічну сутність філософії як основи світогляду, як систему методологічних засад осмислення світу в цілому та місця людини в ньому. Філософія допомагає усвідомити всебічні зв'язки предметів та явищ об'єктивного світу: проте філософія – це не тільки світогляд але й мистецтво, гуманітарне знання, любов до мудрості, ідеологія, трансцендентальне осягнення об'єкта, спосіб життя.

Змістовні модулі дисципліни «Філософія»

Змістовний модуль I

Філософська пропедевтика

Тема 1.1. Філософія як універсальний тип знань

Особливості становлення людини в світі та необхідність її самовизначення. Суттєвими рисами світогляду є, насамперед, певна цілісність поглядів. Далі, ці погляди стосуються важливих життєвих проблем: що таке світ, чи існує Бог, куди прямує людство, в чому полягає покликання людини і т. ін. Ці проблеми розглядаються з певної духовної висоти, на основі узагальнення життєвого досвіду народу.

Поняття та типологія світогляду. Світогляд, далі, зумовлює відповіді на питання щодо того, як жити людині в світі, що робити, і, отже, вміщує певні практичні настанови щодо світу і буття людини в цьому світі. Історичні типи світоглядів: міфологічний, релігійний, філософський.

Структура і функції філософського знання .

Тема 1.2 Еволюція філософських поглядів у контексті цивілізаційних процесів

Класичними представниками такого, неklasичного розуміння історичної реальності і є передусім прибічники цивілізаційного напрямку в світовій історії філософії кінця XIX — першої половини XX ст.: М.Я.Данилевський, О.Шпенглер та А.Тойнбі. Данилевський,

по суті, вперше розглянув проблему цивілізаційної структурованості історії не з позицій європоцентризму — становлення і розвиток однієї і єдиної цивілізації (західноєвропейської) на протигагу всім іншим, "доцивілізованим" народам, — а як проблему множинності цивілізацій.

Тема 1.3 Основні напрями та особливості сучасної західної філософії

У другій половині XIX ст. поступово готується, а на рубежі XX ст. починає здійснюватись перехід до нової некласичної науки, змінюються принципи, зразки, парадигми філософствування. Якщо філософи XVII-XVIII ст. вірили, що з ліквідацією феодальних суспільних відносин встановиться царство розуму, справедливості, рівності і навіть братства між людьми, то капіталістична дійсність спростувала ці ілюзії. Філософія XIX ст. відмовляється від досягнень попередньої філософії, і заявляє, що в усьому досвіді людства виявляється безсилля розуму; вона стає на позиції ірраціоналізму.

Тема 1.4. Філософський зміст проблеми буття

Фундаментальна проблема значення буття. Монотеїстичні та плюралістичні концепції буття. Категоріальні визначення буття. Класичне та некласичне його розуміння. Сучасна наука про «матерію». Проблема життя у Всесвіті. Сучасна наука про рівні та форми виявлення буття. Структура буття за К. Поппером.

Змістовний модуль 2.

Теоретична та практична філософія.

Тема 2.1. Свідомість : її походження та сутність

Онтологічний статус свідомості та її суттєві ознаки. Проблема та складнощі наукового визначення свідомості. Основні концепції походження свідомості. Постановка проблеми свідомості (І. Кант). Структура свідомості по З. Фрейду. Ідеальний статус буття свідомості. Свідомість і мова. Генезис свідомості та її сутність. Сутність свідомості та проблема самовиховання.

Тема 2.2. Діалектика як вчення про загальний взаємозв'язок та розвиток

Принципи діалектичного осмислення буття. Альтернативи діалектики. Основні закони діалектики, їх світоглядне та методологічне значення. Категорії як загальні форми відображення буття, його пізнання і перетворення. Логіка викладення матеріалу у

рамках цього модуля, осмислення світоглядного та методологічного значення законів та категорій діалектики дозволяє зрозуміти глибинну, динамічну сутність діалектики як вчення про розвиток і взаємозв'язок всіх предметів та явищ природи, суспільства та мислення, у їх єдиній цілісності.

Тема 2.3 Гносеологія, логіка, методологія

Теорія пізнання є однією з класичних філософських дисциплін, невід'ємним розділом філософії загалом. В межах цього розділу філософії ставляться і розв'язуються питання про загальні закономірності пізнання, можливості й межі людської здатності пізнавати світ, про підґрунтя отримання об'єктивних знань про дійсність. Теорія пізнання (гносеологія, епістемологія) – це філософське вчення про знання та закономірності пізнавальної діяльності людини, вчення про загальне у пізнавальних взаємовідносинах між суб'єктом і об'єктом, або між свідомістю, що пізнає, і буттям, на яке вона спрямована.

3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ»

Семінарське заняття № 1

на тему: Антична філософія.

2 години

Питання для обговорення

1. Особливості, умови формування та етапи розвитку античної філософії.
2. Розвиток ідей в античній натурфілософії філософії.
3. Ідеї та представники високої класики античної філософії Сократ, Платон, Аристотель.
4. Загальні риси та провідні школи пізньої античної філософії

Теми для рефератів, доповідей і презентацій.

1. Філософське вчення Сократа.
2. Філософське вчення Платона.
3. Філософське вчення Аристотеля.
4. Філософське вчення Епікура.
5. Філософське вчення Плотіна.

Література:

1. Буслинський В.А. Основи філософських знань. Підручн. / В.А.Буслинський, П.І.Скрипка. – Львів: Новий Світ, 2010. – 352 с.

2. Валуїський О.О. Практикум з філософії / Валуїський О.О. – К.: КНТЕУ, 2007. – 243 с.
3. Вступ до філософії: Кредитно-модульний курс (навч.-метод. пос. для студ. заочників) / [Алексєєва Л.О., Борисова З.О., Андрєєва Т.О., Івашук З.Р.; За ред. Л.М.Нікітіна]. – К.: Центр навч. літератури, 2008. – 256 с.
4. Гьосле В. Практична філософія у сучасному світі: Пер. з нім./ Гьосле В. – К., 2006.
5. Петрушенко В.Л. Філософський словник: терміни, персоналії, сентенції. Львів: Новий Світ, 2011. 456 с.

Семінарське заняття № 2

на тему: Філософія Стародавнього Сходу.

2 години

Питання для обговорення

1. Значення проблеми співвідношення західного та східного типу цивілізацій.
2. Канонічні джерела Стародавньої Індії та їх світоглядні ідеї. Філософські школи стародавньої Індії.
3. Канонічні джерела Стародавнього Китаю та їх світоглядні ідеї. Філософські школи стародавнього Китаю.

Теми для рефератів, доповідей і презентацій.

1. Філософське вчення Будди.
2. Філософське вчення Конфуція.
3. Філософське вчення Дао-де-цзя.
4. Філософське вчення Фа-цзя.
5. Філософське вчення Мо-цзя.

Література:

1. Богомолів А.С. Антична філософія / А.С.Богомолів – М.: Изд. МГУ, 1999 – 367с.
2. Бондаревич І.М. Філософія: діалог мислителів, епох, цивілізацій / І.М.Бондаревич. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2012. – 252 с.
3. Буслінський В.А. Основи філософських знань. Підручн. / В.А.Буслінський, П.І.Скрипка. – Львів: Новий Світ, 2010. – 352 с.
4. Валуїський О.О. Практикум з філософії / Валуїський О.О. – К.: КНТЕУ, 2007. – 243 с.
5. Стивенсон Д. Восточная философия / Джей Стивенсон; пер. с англ. Н.Аронова, Е.Чекулаевой. – М.: АСТ Астрель, 2006. – 400 с.

Семінарське заняття № 3 **на тему: Філософія Середньовіччя.**

2 години

Питання для обговорення

1. Причини та зміст радикальних змін у європейському світогляді при переході від античної епохи до Середньовіччя.
2. Роль християнської патристики у формуванні ідейних засад середньовічного світобачення. Провідні проблеми апологетики та патристики.
3. Схоластика та містика як напрями середньовічної філософії.

Теми для рефератів, доповідей і презентацій.

1. Філософське вчення Августина Блаженого.
2. Філософське вчення Тертуліана.
3. Філософське вчення Ансельма Кентерберійського.
4. Філософське вчення П'єра Абеляра.
5. Філософське вчення Майстера Екхарта.

Література:

1. Пазенок В.С. Філософія: Навч. посіб. / В.С. Пазенок. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с.
2. Петрушенко В.Л. Філософський словник: терміни, персоналії, сентенції / Петрушенко В.Л. – Львів: Новий Світ, 2011.
3. Ярошовець В.І. Історія філософії: від структуралізму до постмодернізму. Підручн. / Ярошовець В.І. – К.: Знання України, 2010. – 214 с.

Семінарське заняття № 4 **на тему: Філософія Відродження**

2 години

Питання для обговорення

1. Епоха Відродження в історії Європи.
2. Провідні ідеї та основні представники ренесансного гуманізму.
3. Особливості ренесансного неоплатонізму та натурофілософії.
4. Філософські ідеї пізнього Відродження.

Теми для рефератів, доповідей і презентацій

1. Філософське вчення Томаса Мора.
2. Філософське вчення Леонардо да Вінчі.
3. Філософське вчення М. Лютера.
4. Філософське вчення М.Макіавеллі.

Література:

1. Бондаревич І.М. Філософія: діалог мислителів, епох, цивілізацій / І.М.Бондаревич. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2012. – 252 с.
2. Пазенок В.С. Філософія: Навч. посіб. / В.С. Пазенок. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с.
3. Петрушенко В.Л. Філософський словник: терміни, персоналії, сентенції / Петрушенко В.Л. – Львів: Новий Світ, 2011.
4. Щерба С. П., Тофтул М. Г. та ін. Філософія: короткий виклад. – Навч. посібник. – К.: «Кондор» - 2003. – С. 111 – 135.

Семінарське заняття № 5**на тему: Філософія Нового часу**

2 години

Питання для обговорення

1. Особливості розвитку філософії Нового часу.
2. Нове бачення пізнання в епоху Нового часу: розвиток методології та гносеології.
3. Онтологія Нового часу про світобудову та місце людини в ній.
4. Антропологічні та соціальні ідеї у філософії Нового часу.

Теми для рефератів, доповідей і презентацій

1. Порівняйте філософські вчення Ф. Бекона та Р.Декарта.
2. Порівняйте філософські вчення Б.Спінози та Г. Лейбніца.
3. Філософське вчення Т. Гоббса.
4. Філософське вчення Ж. Ж. Руссо.
5. Філософське вчення К.А. Гельвеція.

Література:

1. Кремень В. Філософія: Мислителі. Ідеї. Концепції: Підручник. / В. Кремень. — К. : Книга, 2005. — 525с.
2. Петрушенко В.Л. Філософський словник: терміни, персоналії, сентенції / Петрушенко В.Л. – Львів: Новий Світ, 2011.
3. Причепій Є.М. Філософія: підруч. для студ. вищих навч. закл. / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А.Чекаль. — К. : Академвидав, 2006. — 4.Рыманов Д.М. Курс философии в графиках и таблицах – учебное пособие / Д.М. Рыманов. – Семей, 2009. — 100с. 592 с.

Семінарське заняття № 6**на тему: Німецька класична**

2 години

Питання для обговорення

1. Місце німецької класичної філософії в історії новоєвропейської філософії.
2. Засновник німецької класичної філософії І.Кант.
3. Вчення про абсолютну ідею, теорію діалектики Г.Гегеля.
4. Зміст антропологічного принципу у філософії Л. Фейєрбаха.

Теми для рефератів, доповідей і презентацій

1. Етичні та естетичні ідеї І. Канта.
2. Принцип активізму у філософії І-І Фіхте .
3. Філософські ідеї Ф.Шеллінга..
4. Антропологічні та соціальні ідеї Г. Гегеля.
5. Вплив філософських поглядів марксизму на подальший розвиток філософії.

Література:

- 1.Валуїський О.О. Практикум з філософії / Валуїський О.О. – К.: КНТЕУ, 2007. – 243 с.
- 2.Гулыга А.В. Немецкая классическая философия / А.В. Гулыга. – М.: Рольор, 2001. –416с.
3. Вступ до філософії: Кредитно-модульний курс (навч.-метод. пос. для студ. заочників) / [Алексєєва Л.О., Борисова З.О., Андрєєва Т.О., Івашук З.Р.; За ред. Л.М.Нікітіна]. – К.: Центр навч. літератури, 2008. – 256 с.
- 4.Бондаревич І.М. Філософія: діалог мислителів, епох, цивілізацій / Бондаревич І.М. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2012. – 252 с.
- 4.Коротких В.И. Педагогическая карьера и трагедия творчества: факторы эволюции философии Гегеля / В.И. Коротких // Alma mater (Вестн. высш. шк.). – 2001. – № 8. – С. 22-26.
- Коротких В.И. Система философии Гегеля как предмет историко-философского рассмотрения / В.И. Коротких // Вестн. Моск. ун-та. – Сер. 7.: Философия. – 2002. – № 6. – С. 3-19.

Семінарське заняття №7

на тему: Сучасна філософія.

2 години

Питання для обговорення

- 1.Порівняльна характеристика вихідних ідей класичної та некласичної філософії.
- 2.Загальні особливості філософії ХХст.

3. Напрями сцієнтистської філософії: неопозитивізм, постпозитивізм, неокантіанство, «радикальна епістемологія».

4. Вихідні ідеї екзистенціалізму, філософської антропології, персоналізму та фрейдизму.

5. Основні напрями релігійної філософії ХХст.

Теми для рефератів, доповідей і презентацій

1. Концепція переоцінки цінностей у філософії Ф.Ницше.

2. Філософські ідеї С. К'єркегора .

3. Вихідні ідеї феноменології Е.Гуссерля.

4. Філософський постмодерн: вихідні ідеї та їх оцінка.

Література:

1. Качуровський М. О. Філософія в запитаннях та відповідях / Качуровський М. О., Тарелкін Ю. П., Цикін В. О. – Суми: СумДПУ, 2008. – 305 с.

2. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Навчальний посібник. Видання друге, перероблене та доповнене. – К.: Центр навчальної літератури, Інкос, 2006. – С.101 - 192.

3. Романов Ю. И., Сандулов Ю. А. Краткая история философской мысли / Ю. И. Романов, Ю. А. Сандулов. – СПб.: Лань, 2003. – 288 с.

4. Світоглядно-методологічні інновації в західноєвропейській філософії. – К. : Український центр духовної культури, 2001. – 206 с.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА І ДЖЕРЕЛА

Базова література

1. Асмус В.Ф. Антична філософія / В.Ф.Асмус – М.: Мысль, 2000. – 180 с.

2. Богомолів А.С. Античная философия / А.С.Богомолів – М.: Изд. МГУ, 1999 – 367с.

3. Бондаревич І.М. Філософія: діалог мислителів, епох, цивілізацій / І.М.Бондаревич. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2012. – 252 с.

4. Буслинський В.А. Основи філософських знань. Підручн. / В.А.Буслинський, П.І.Скрипка. – Львів: Новий Світ, 2010. – 352 с.

5. Валуйський О.О. Практикум з філософії / Валуйський О.О. – К.: КНТЕУ, 2007. – 243 с.

6. Горський В.С., Кислюк К.В. Історія української філософії: Підручник / В.С. Горський, К.В. Кислюк.– К.: Либідь, 2004. – 488 с.

7. Пазенок В.С. Філософія: Навч. посіб. / В.С. Пазенок. – К.: Академвидав, 2008. – 280 с.
8. Петрушенко В.Л. Філософський словник: терміни, персоналії, сентенції / Петрушенко В.Л. – Львів: Новий Світ, 2011.
9. Романов Ю. И., Сандулов Ю. А. Краткая история философской мысли / Ю. И. Романов, Ю. А. Сандулов. – СПб.: Лань, 2003. – 288 с.
10. Стивенсон Д. Восточная философия / Джей Стивенсон; пер. с англ. Н.Аронова, Е.Чекулаевой. – М.: АСТ Астрель, 2006. – 400 с.
- Чанышев А.Н. Курс средневековой философии. – М.: Наука, 1998. – 260с.
11. Філософія: Навч. посібник./ Л.В.Губернський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін.; За ред. І.Ф. Надольного. – 4-те вид., випр. – К.: Вікар, 2004. – С.39-45.
12. Яковлев В.А. Бинарность ценностных ориентаций/ В.А.Яковлев - Вопросы философии. – 2001.- №12. С 45-54.

Допоміжна

1. Валуйський О.О. Практикум з філософії / О.О. Валуйський. – К.: КНТЕУ, 2007. – 243 с.
2. Гулыга А.В. Немецкая классическая философия / А.В. Гулыга. – М.: Рольор, 2001. – 416с.
3. Гьосле В. Практична філософія у сучасному світі: Пер. з нім./ Гьосле В. – К., 2006.
4. Пахомов С.В. Способы духовного поиска в индийской традиции / С. В. Пахомов // Путь Востока. Проблема методов: материалы IV Молодежной научной конференции по проблемам философии, религии, культуры Востока. – Серия «Symposium». – Вып. 10. – С. Пб.: Санкт-Петербургское философское общество, 2001. – С.23–28.
5. Петрушенко В.Л. Філософський словник: терміни, персоналії, сентенції / Петрушенко В.Л. – Львів: Новий Світ, 2011.
6. Причепій Є.М. Філософія: підручник / Є.М. Причепій, А.М.Черній, Л.А.Чекаль. – К.: Академвидав, 2009. – 592 с.
7. Рыманов Д.М. Курс философии в графиках и таблицах – учебное пособие / Д.М. Рыманов. – Семей, 2009. – 100с.
8. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – К.: Книга, 2005. – 528 с.
9. Шишков И. З. Современная западная философия. Очерки истории / И.З. Шишков. – М.: Эдиториал УРСС, 2004. – 215 с.

10. Щерба С. П., Тофтул М. Г. та ін. Філософія: короткий виклад. – Навч. посібник. – К.: «Кондор» - 2003. – С. 111 – 135.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuiv.gov.ua>.
2. Інститут філософії ім. Г. Сковороди [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.filosof.com.ua>.
3. Найвидатніші філософи світу та України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html>.

5. ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ І ПОНЯТТЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ»

А

Абсолютне - те, що здатне бути самим собою незалежно від будь-яких своїх відносин з чим-небудь іншим.

Абстрактно – ідеальне - модель явища або групи явищ, не пов'язана індивідуально ні з одним з фактів предметного світу.

Б

Буття - все те, що дійсно існує.

В

Відносне - те, чие існування в тій або іншій якості залежить від тих чи інших своїх відносин з чим-небудь іншим.

Відмінність - неподібність самототожності двох або більше предметів, явищ, понять.

Випадковість - характеристика реалізованості процесу, який з деякою вірогідністю може статися, а може і не відбутися.

Вимір - порівняння якої фізичної величини об'єкта пізнання з еталонною одиницею цієї величини.

Виробничні відносини - відносини людей в процесі виробництва.

Виробництво матеріальне - процес створення матеріальних благ.

Властивість - зовнішній прояв того чи іншого якості об'єкта, що відрізняє його від інших об'єктів, або, навпаки, ріднить з ними.

Д

Діалектика - метод філософського пізнання, що виходить з ідеї саморозвитку процесів дійсності.

Дійсність - те, що є в наявності.

Держава - система влади, яка поширює на певній території свій спосіб організації життя народу.

Дозвіл - момент зняття протиріч або усунення їх протиборства.

Е

Еволюція - повільне, поступальний розвиток, в якому кожне наступне стан є більш досконалим за якістю, ніж попереднє

З

Загальне - щось таке в властивості та характеристики об'єкта чи явища, що об'єднує даний об'єкт або явище в один клас з іншим об'єктом, явищем або ж з безліччю деяких об'єктів, явищ.

Засоби виробництва - сукупність предметів і засобів праці.

Засоби праці - те, чим і за допомогою чого здійснюється вплив на предмети праці в процесі виробничої діяльності (інструменти, техніка, обладнання, будівлі).

Заперечення (діалектика) - перехід старого в нове з збереженням усього найкращого з старого.

Заперечення (логіка) - акт спростування якогось невідповідного дійсності висловлювання.

Заперечення (метафізика) - остаточне відкидання старого і повна заміна його новим.

Заперечення – заперечення (філософія) - виникнення нового, що скасовує і заміщує собою старе.

Зміна - перетворення об'єкта, системи або явища в щось інше.

К

Категорія - філософське поняття, що фіксує в собі ті чи інші суттєві і загальні властивості дійсності.

Капіталізм - суспільство, в якому власністю, визначальною соціальне становище і вплив на владу, є промислово-фінансовий капітал.

Кількість - поняття, що об'єднує в собі всі можливі характеристики дійсності, які можуть вимірюватися в будь-яких величинах або характеризуватися різним ступенем свого матеріального прояви.

Конкретне - щось дійсне в певний час і в певному місці.

Культура - сума матеріальних, творчих і духовних здобутків народу або групи народів.

М

Міра - межа існування об'єкта в діапазоні його кількісних змін, гранично допустимих для його якості.

Метафізика - метод філософського пізнання, що виходить з

допущення почав всього сущого, недоступних чуттєвого сприйняття і визначають процеси розвитку дійсності.

Можливість - те, що може виникнути й існувати за певних умов.

Н

Народ - це все населення, як таке, залучена в спільну діяльність в системі якого суспільства.

Нація - спільність людей, об'єднаних єдиною мовою спілкування, спільної територією проживання, схожим психологічним складом, загальною системою духовних цінностей і специфічним усвідомленням своєї нерозривності один з одним.

Небуття - те, чого не існує, що не можна помислити і не можна нічим висловити.

Необхідність - неодмінність якого процесу, який обов'язково, так чи інакше, станеться.

О

Об'єкт - те, що пізнається.

П

Причина - що склалася необхідність для появи того чи іншого факту, явища дійсності.

Предмет

Протилежне - тенденції, риси, ознаки предмета, явища, які докорінно взаємно протистоять один одному, але не можуть один без одного існувати.

Протиріччя - момент постійного протиборчого взаємодії протилежностей.

Протиріччя антагоністичні - протиріччя, які існують між класами, групами, верствами суспільства, інтереси яких взаємовиключні, непримиренні.

Протиріччя зовнішні - протиріччя між різними предметами, явищами.

Протиріччя внутрішні - протиріччя між протилежними сторонами одного і того ж предмета, явища.

Протиріччя не основні - протиріччя між сторонами предмета, явища, які відіграють у розвитку не головну, а допоміжну роль.

Протиріччя не антагоністичні - протиріччя, в яких основні інтереси учасників взаємодії збігаються.

Протиріччя основні - суперечності всередині предмета, явища, вирішальні для розвитку.

Первісно-общинного ладу - безкласове людське суспільство до появи приватної власності і держави.

Предмети праці - те, на що спрямована праця (земля, сировина, матеріали).

Продуктивні сили - застосовуються у виробництві знаряддя праці, технології, транспорт, приміщення, предмети праці і т.д., і люди, як носії знань, умінь, навичок, виробничого досвіду.

Р

Рабовласницький лад - суспільство, в якому основною економічною власністю є раби.

Розвиток - цілеспрямований, закономірний, поступальний і незворотний перехід чого-небудь в нову якість.

Розум - здатність мислення до перетворення інтелектуального матеріалу в різні системи знань про дійсність.

Революція - повний і раптовий кардинальний переворот у державному та суспільному устрої.

С

Самототожності - ідентичність об'єкта самому собі.

Синтез (загальне поняття) - з'єднання частин, елементів в єдине ціле.

Слідство - результат дії причини.

Спосіб виробництва - історично сформований спосіб добування матеріальних благ.

Стрибок - процес докорінної зміни готівкового якості і народження нової якості в результаті накопичення кількісних змін.

Суспільно-економічна формація - історичний тип суспільства, заснований на певному способі виробництва.

Суспільство - система взаємин і умов, що об'єднує людей у стійке спільне співіснування.

Сутність - внутрішнє смисловий зміст об'єкта.

Т

Теза - твердження, полагання

Тенденція - спрямованість в розвитку.

Тотожність - філософська категорія, що виражає однаковість об'єкта з самим собою, а також рівність між собою кількох об'єктів.

Ф

Феодалний лад - суспільство, в якому власністю, визначальною соціальною становище і вплив на владу, є земля і прикріплені до неї люди.

Ц

Цивілізація - це стан суспільства в його конкретний історичний період з точки зору досягнень в матеріальній та духовній області.

Я

Якість - умова самої мислимості об'єкта тим, що він є насправді.

Явище - зовнішні, чуттєво сприймаються властивості об'єкта.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ»

На вивчення навчальної дисципліни «Філософія» відводиться 90 години / 3 кредити ECTS. У відповідності до навчальної програми підготовки бакалаврів за напрямом 016 Спеціальна освіта, 017 Фізична культура і спорт, 227 Фізична реабілітація(освітня програма) «Корекційна освіта», «Фізичне виховання», «Фізична реабілітація»

- самостійна робота студента – 62 години;
- лекції – 14 години;
- семінарські заняття – 14 години.

Для студентів денної форми навчання формою проміжного контролю є письмові самостійні роботи та усне опитування на семінарських заняттях. Підсумковий контроль успішності навчання проводиться у формі усного заліку.

У відповідності до Положення про кредитно-модульну технологію організації навчального процесу ЗНТУ, Закону України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про державний вищий заклад освіти», наказів Міністра освіти України «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», «Про затвердження Програми дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України» й ін. – *підсумкова оцінка* є оцінкою, яка визначається шляхом переведу сумарної модульної оцінки, вираженої у 100-бальній шкалі, у традиційну академічну оцінку національної шкали («зараховано» та «не зараховано» для заліків) – за такою шкалою оцінювання академічних успіхів студента:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
75-80	C		
65-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни